

**BOEKEN, CONFERENTIES EN MEDIA /
BOOKS, CONFERENCES AND MEDIA /
LIVRES, CONFERENCES ET MEDIA**

**MARCEL D'HERTEFELT & ANNE-MARIE BOUTTIAUX-NDIAYE:
BIBLIOGRAPHIE DE L'AFRIQUE SUD-SAHARIENNE. SCIENCES
HUMAINES ET SOCIALES. 1984-1985. PERIODIQUES.**

Tervuren, Koninklijk Museum voor Midden-Afrika, 1989, 986 p.

Het zal wel al vroeger geschreven zijn: goede bibliografieën verdienen een ereplaats in elke bibliotheek en hun makers een standbeeld in de voortuin, ook in dit informaticatijdperk. De stelling blijft met voorliggende bibliografie voor ogen onvoorwaardelijk voor herhaling vatbaar. De gebreken die deze uitgave kunnen aangewreven worden zijn alleen het resultaat van een falend wetenschapsbeleid dat er niet in slaagt de noodzakelijke middelen (en dus mensen) ter beschikking te stellen om een van de weinige doorlevende tradities in de Belgische afrikanistiek met internationale erkenning in ere te houden.

In zijn woord vooraf schetst Marcel d'Hertefelt de evolutie van de reeks bibliografieën sedert 1932. Het is een krachtig woord: beknopt, sober en overtuigend. Naast het technisch lichtpunt van informatisering (voor het eerst toegepast in deze aflevering, in het bijzonder van nut voor de index), geeft hij vooral de effecten aan van de "détérioration constante des condition qui hypothèquent l'établissement de la bibliographie depuis plusieurs années": een inkrumping van het opzet tot tijdschrift-artikels (sinds de vorige uitgave van 1986); de toenemende noodzaak om in hoofdzaak te gaan putten uit andere depots dan dat van het Koninklijk Museum omdat dit laatste niet behoorlijk meer kan aankopen; de groeiende wanverhouding tussen beschikbaar personeel van de sectie etno-sociologie en etno-historie die instaat voor de depoullering enerzijds en de wetenschappelijke produktie met betrekking tot Zwart-Afrika anderzijds; de verschraling van een geannoteerde tot een zuiver signalerende bibliografie (sinds de uitgave van 1978); tenslotte de groter wordende afstand tussen de gerecenseerde periode en het jaar van publikatie en het recent verbreken van de jaarlijkse periodiciteit. Zijn slotzin is pessimistisch: "Mais on ne perçoit aucun signe à l'horizon justifiant quelque optimisme sur une rapide

amélioration de la situation." Dit woord vooraf is een van de voor mijn part meest indringende noodkreten waarvan Filip Reyntjens gewaagt in zijn recensie over het boek in de Standaard der Letteren van 10 juni jl.

Het nut van het boekdeel zelf behoeft geen betoog. In hun inleiding stellen de twee auteurs accuraat de chronologische repartitie voor van de ca. 4000 bibliografische ingangen (in hoofdzaak van 1984 en '85, maar ook aanvullingen voor vroegere jaren), de geografische afbakening (Zwart-Afrika, continent en eilanden), de ruime inhoudelijke benadering met de taalbeperkingen, de concrete wijze van refereren met de zeer gelukkige notering van de instelling waar het artikel werd geconsulteerd, en uiteraard in dit geval onontbeerlijke onderwerpen-index.

Aan de eigenlijke bibliografie gaat een overzicht vooraf van de geconsulteerde periodieken, met aanduiding van het geëxcerpeerde nummer, de opgenomen auteurs/titels en plaats van consultatie. Voor België zijn die consultatieplaatsen: de Afrika-bibliotheek, de Koninklijke Bibliotheek, de Université Libre en het CEDAF (ASDOC) te Brussel, naast het Koninklijk Museum in Tervuren. In het buitenland zijn de auteurs gaan pluizen in de School of Oriental and African Studies in London, en in het Maison des Sciences de l'Homme en het Centre d'Etudes africaines de l'Ecole des Hautes Sciences sociales te Parijs.

Wij kunnen er maar van dromen - vanuit praktisch oogpunt voor onze Belgische vorsers - dat in een toekomstige uitgave niet alleen de plaats van consultatie zou worden aangegeven, maar voor zover de bewerkte tijdschriften in Belgische depots aanwezig zijn, ook de verschillende bewaarplaatsen zouden vermeld worden. Nu de informatica zowat al onze wetenschappelijke instellingen, ook op het bibliografische terrein, aan het veroveren is moet zoiets met een beetje goede wil tot samenwerking mogelijk zijn.

Tenslotte enkele kleine kritische opmerkingen. Het gebruikte computerprogramma geeft inderdaad, zoals de auteurs zelf toegeven, aanleiding tot ongelukkige splitsingen. Daarnaast is er altijd wel ergens, ondanks een reeds ruime toebedeling van key- words voor de onderwerpen-index, een verwijzing die betwistbaar of onvolledig is (zo bvb. voor het artikel "Catholic education, language and religion in the Western Bahr el Gazal, South Sudan, 1905-1955" van St Santandrea zou de rubriek "action missionnaire" misschien meer aangevoelen zijn dan of zeker een zinvolle aanvulling bij "Eglise catholique"; een rubriek als "Congo" zou wellicht ook beter als "Congo-Brazzaville" worden

omschreven). Maar dat zijn muggezifterijen die niets afdoen aan onze enorme waardering: chapeau en dank ! Hopelijk komt dit boekwerk ook terecht op de bevoegde ministeriële werktafels.

Bespreking door:

William BLONDEEL
Hof Te Praat 17
9991 Maldegem (Adegem)